

PRAKTISK SAMVERKAN

FÖR ATT

**FRÄMJA HÄLSA –
FRÄMJA LÄRANDE!**

PETRI PARTANEN

FIL.DR, SPECIALIST I PEDAGOGISK PSYKOLOGI

← Elevhälsan

1

”Detta gör vi bra redan idag i
vår elevhälsoarbete för att
stötta elevers olika behov?”

2

”Detta är friskfaktorer i vårt elevhälsoarbete?
Detta är riskfaktorer? Vad ska vi fortsätta att göra? Vad ska vi göra mindre av? Vad ska vi göra annorlunda eller på ett nytt sätt?”

3

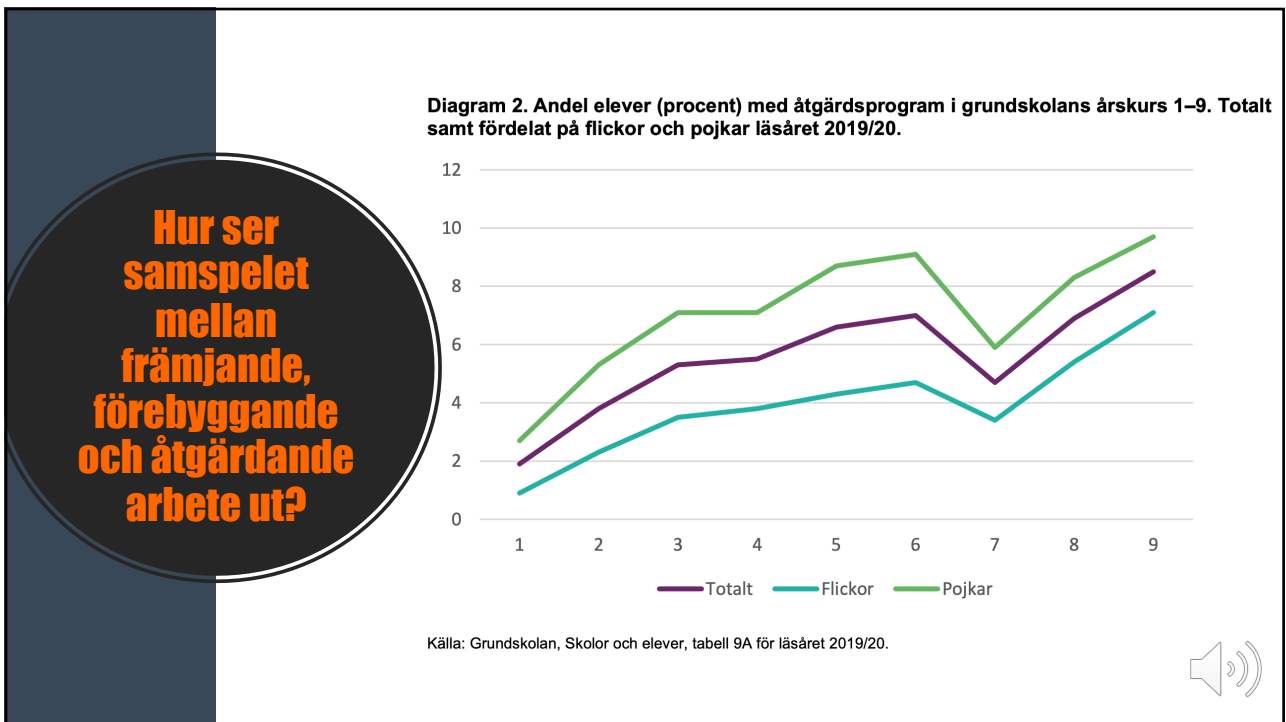
Var börjar berättelsen om elevhälsa?

4

5

6

Tre framgångsfaktorer i byggandet av en elevhälsoorganisation

Samsyn kring elevhälsoupdraget – Elevhälsa som allas uppdrag

Samsyn kring hur vi förstår och arbetar med behov i vår verksamhet – En modell för att ta reda på elevers behov

Samsyn kring våra roller och rutiner – Vem gör vad, när och hur?

7

Samsyn kring elevhälsoupdraget

8

”OM MAN MÅR
BRA SÅ ÄR DET
LÄTTARE ATT
LÄRA SIG,
OM MAN LÄR
SIG SÅ MÅR
MAN
BÄTTRE...”

9

UTGÅNGSPUNKTEN: DET DUBBELRIKTADE
SAMBANDET MELLAN HÄLSA OCH LÄRANDE...

10

Salutogent perspektiv i
barn- och
elevhälsoupdraget
(Antonovsky) &
Positive psychology
(Seligman)

- Från riskfaktorer till friskfaktorer
- Meningsfullhet, begriplighet och hanterbarhet, KASAM
- Från fokus på det patogena till det salutogena
- Från reaktivt till proaktivt arbete
- Från åtgärdande till förebyggande och främjande
- Barn-Elevhälsa som allas uppdrag
- Främja hälsa och välbefinnande i och genom lärande

11

”VAD SKA
HÄLSOFRÄMJANDE
SKOLOR FRÄMJA?”

Hälsöfrämjande projekt fokuserar ofta på avgränsade hälsoeffekter separerade från skolans kärnuppdrag och undervisning.

Hälsöfrämjande arbete i skolan behöver kopplas till skolans kärnuppdrag, det vill säga utbildning, och till värden som inkludering, demokrati, delaktighet och inflytande samt förmåga till kritiskt tänkande.

(Simovska, 2012)

12

Hälsa för lärande – lärande för hälsa

13

FEM TEMAN I ELEVHÄLSO- UPPDRAGET FÖR ATT FRÄMJA HÄLSA, VÄLBEFINNANDE OCH LÄRANDE

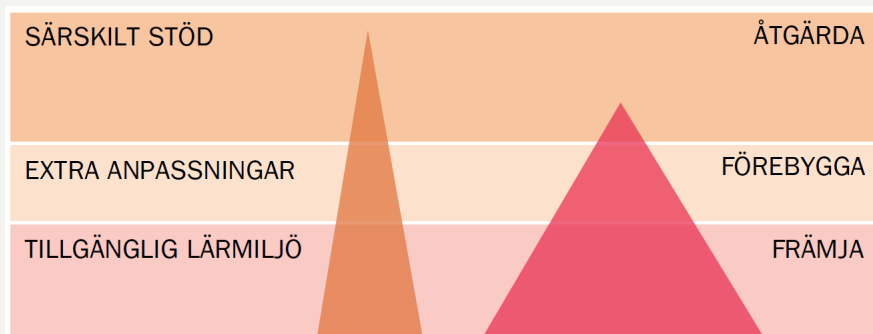

- Sambanden mellan fysisk och psykisk hälsa och lärande
- Att främja hälsa och välbefinnande genom delaktighet och engagemang i lärandet
- Relationens betydelse för hälsa, lärande och utveckling
- Hur elever förstår sig själv i lärandet - deras autonomi, självreglering och metakognition i undervisningen
- Tillgängliga lärmiljöers roll för hälsa, välbefinnande och lärande

14

SKOLVERKETETS ROSA PYRAMIDER...

Figur 7. En tillgänglig lärmiljö bygger på ökat fokus på främjande faktorer i lärmiljön. Källa: Skolverket.

15

**TRENDAR JUST NU I
FRÄMJANDE ARBETE:**
**DIFFERENTIERING; VARIATION;
TILLGÄNGLIGT LÄRANDE/LÄRMILJÖ;
TYDLIGGÖRANDE PEDAGOGIK;
UNIVERSELL DESIGN FÖR LÄRANDE
(UDL)...**

16

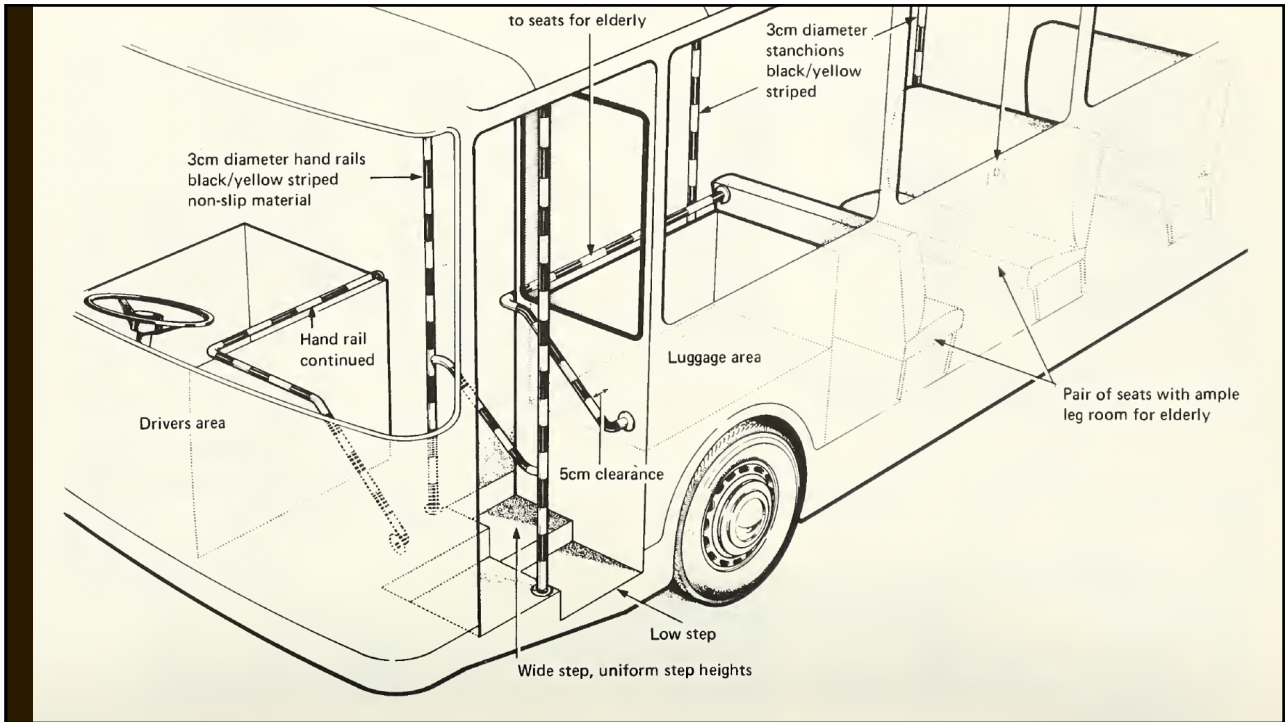
DET HÄR MED
TILLGÄNGLIGHET...VAR
KOMMER DET IFRÅN...

17

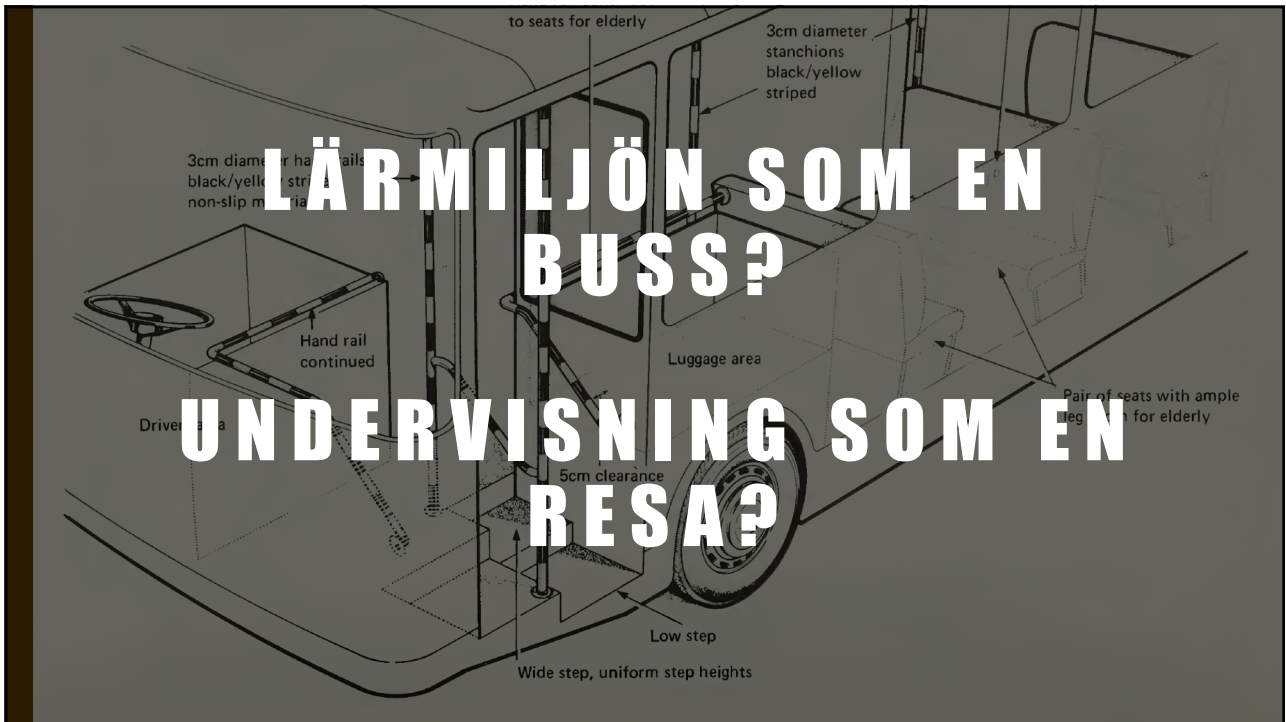

FRÅN SÄRSKILT
STÖD
TILL
TILLGÄNGLIGHET?

18

19

20

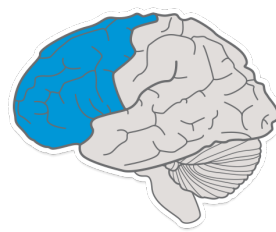
AFFECTIVE NETWORKS:
THE **WHY** OF LEARNING

RECOGNITION NETWORKS:
THE **WHAT** OF LEARNING

STRATEGIC NETWORKS:
THE **HOW** OF LEARNING

**UNIVERSELL DESIGN FÖR LÄRANDE –
ATT PLANERA OCH DESIGNA TILLGÄNGLIGT
LÄRANDE OCH TILLGÄNGLIG UNDERSVNING**

© CAST

21

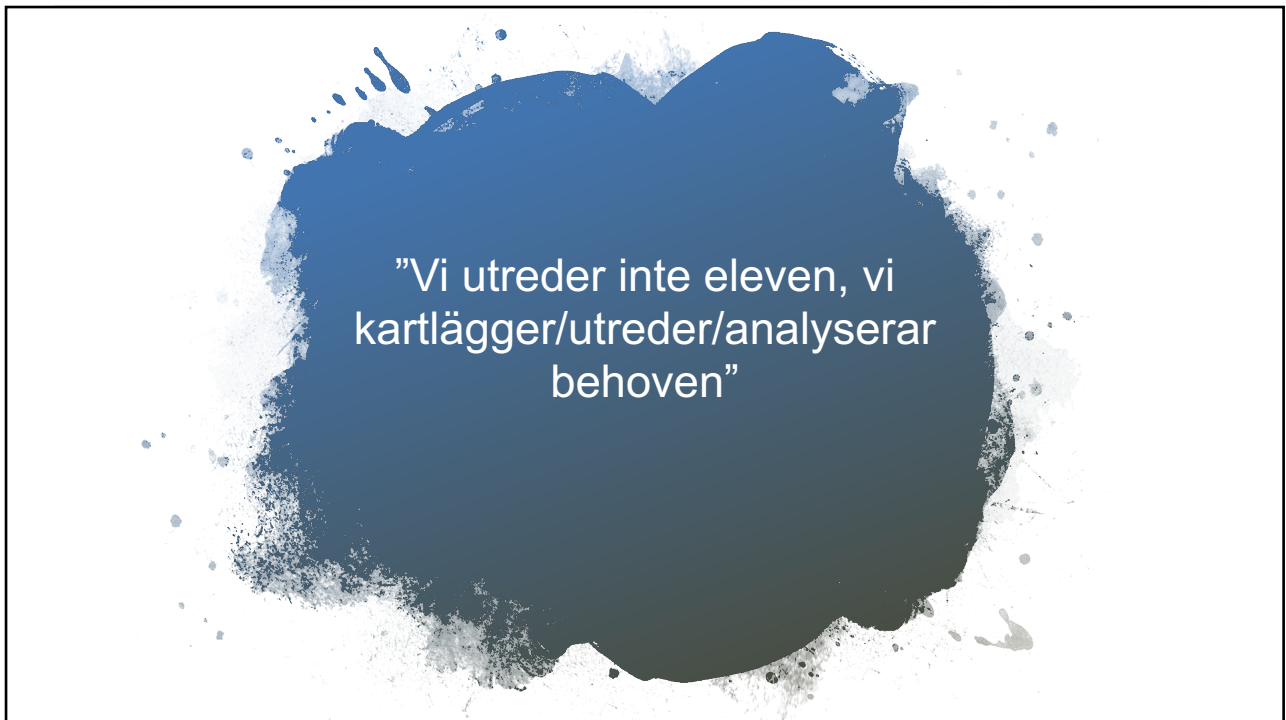
Samsyn kring hur vi förstår och arbetar med
behov i vår verksamhet

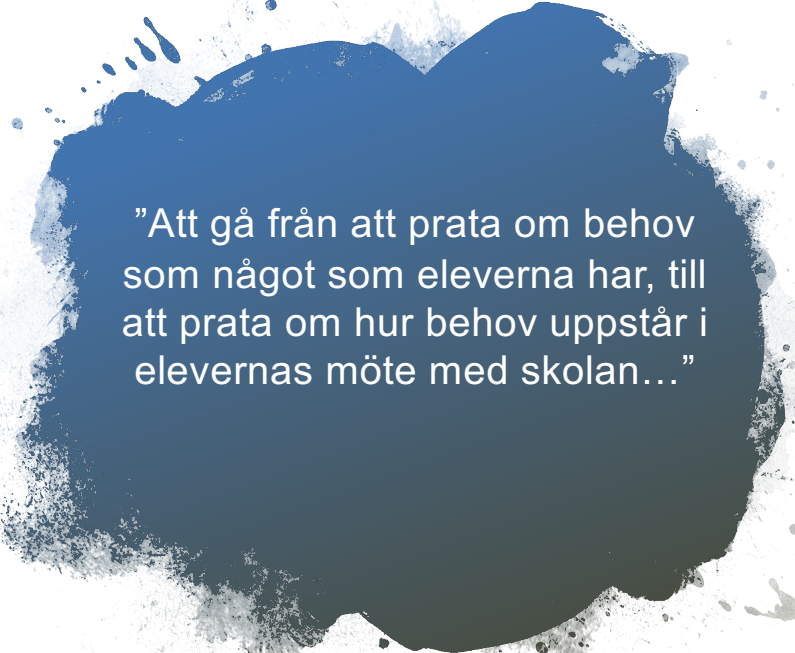
22

23

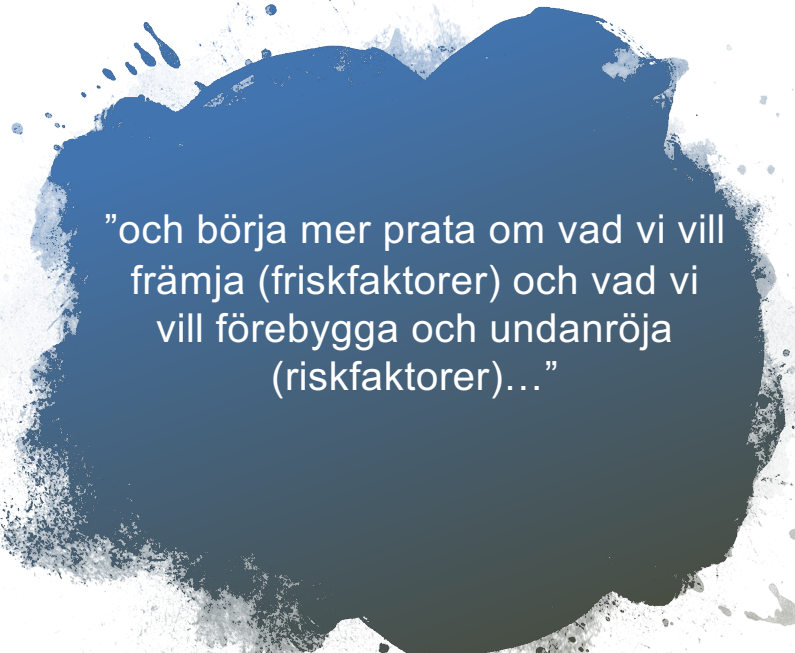

24

”Att gå från att prata om behov som något som eleverna har, till att prata om hur behov uppstår i elevernas möte med skolan...”

25

”och börja mer prata om vad vi vill främja (friskfaktorer) och vad vi vill förebygga och undanröja (riskfaktorer)...”

26

Behovsmodellen (Partanen, 2019)

Att samtala om elevers behov av ledning och stimulans, extra anpassningar och särskilt stöd

27

Mål och uppgifter

- Önskade normer och värden
- Förväntade kunskaper, förmågor och strategier
- Ämnesstrategier
- Vardagsaktiviteter
- Procedurer
- Uppgifter

Elevers förutsättningar

- Befintliga kunskaper, förmågor och strategier
- Metakognition, självreglering och EF
- Socioemotionella förmågor
- Mål- och självförståelse,
- Motivation och Mindset
- Funktionsvariationer
- Resiliens/Coping
- Hälsostatus
- Bakgrund/Historia/Uppväxtvillkor, etc.

BEHOV

Lärmiljöer/Arbetsmiljöer

- Skolkontext, Klassrumsklimat
- Bemötande och förhållningssätt
- Samspel och feedback
- Faktiska normer och värden
- Relationer: e-e, e-v, v-v
- Delaktighet och autonomi
- Arbetsuppgifternas utformning
- Verktyg/Läromedel
- Tillgänglighet och variation
- Fysiska, psykiska, sociala och medicinska aspekter av miljön etc.

28

1. BARNS/ELEVERS FÖRUTSÄTTNINGAR: – VAD BEHÖVER VI VETA OM VÅRA BARN/ELEVER?

- Vilka förkunskaper har våra barn/elever? Ämnesmässiga? Kunskaper som inte "syns" som skolkunskaper? Vilka behöver de?
- Vilka ämnesnära strategier har de i undervisningen? Vilka saknar de?
- Hur ser deras underliggande PASS-förmågor ut? Metakognition? Självreglering? Analytisk förmåga?
- Socioemotionella färdigheter som påverkar samspelet med kamrater och i relationer till vuxna?
- Hur ser de på sig själva i lärandet?
- Vilka funktionsvariationer och hälsostatus har de i "rygsäcken"?
- Vilka bakgrundsfaktorer (livserfarenheter; uppväxtvillkor; socio-ekonomiska förutsättningar; föräldrastöd etc) har de som påverkar?

29

2. MÅL OCH UPPGIFTER I LÄRANDET: VILKA FÖRVÄNTNINGAR HAR VI PÅ ELEVERNA?

- Hur förstår barnet/eleven själv målet/uppgiften/området?
- Vad motiverar barnet/eleven i relation till målet/området/uppgiften? Vad skapar "wow"? Vad är graden av angelägenhet och meningsfullhet för eleven?
- Hur kan intresse tas tillvara eller väckas? Hur kan intresse stödjas och behållas över tid?
- Vilka vardagsbegrepp och -erfarenheter kan kopplas till området?
- Vad innebär uppgiftens svårighetsgrad för barnet/eleven? Vilka förkunskaper är viktiga för att kunna närma sig uppgiften/området?
- Vilka strategier har barnet/eleven lärt sig och vilka skulle barnet/eleven vara betjänt av?
- Vilka förmågor ställer uppgiften/aktiviteterna/området särskilt mycket krav på?

30

3. LÄRMILJÖER OCH UNDERVISNINGENS UTFORMNING/DESIGN...

- Vilka normer och värden präglar klimatet i lärmiljön och undervisningen?
- Hur fungerar samspel och relationer mellan lärare och barn/elever samt mellan barn/elever, både i och utanför undervisningen?
- Hur är undervisningen planerad?
- Vilka verktyg finns i lärandet, såväl för att kompensera, stödja och utmana - inklusive läromedel och annat material.
- Hur kan vi öka tillgänglighet och variation i undervisningen avseende t ex arbetssätt, verktyg, uttrycksformer, sinnesmodaliteter, etc.
- Hur påverkar fysiska, psykiska, sociala och pedagogiska aspekter av lärmiljön eleven?

31

Tema: Fokus på
främjande och
förebyggande
arbete

”Utvecklingen av ett proaktivt,
främjande och förebyggande arbete
börjar i en analys av det åtgärdande,
reaktiva arbetet”

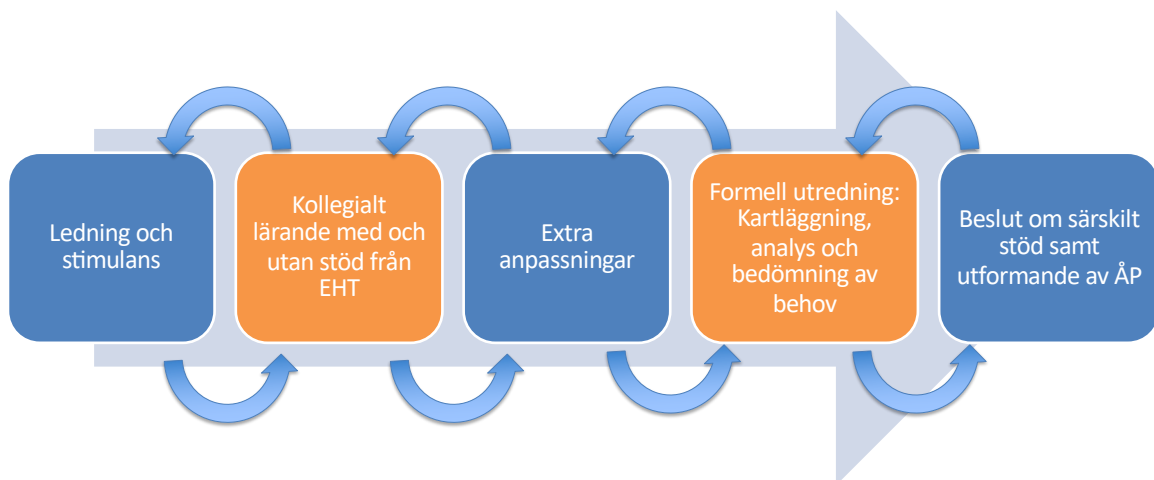
32

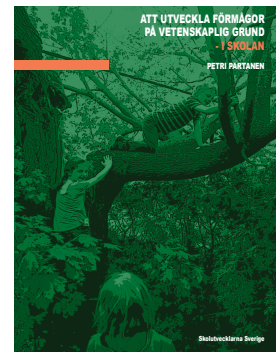
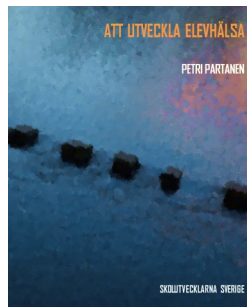
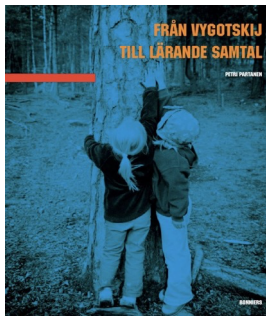
Samsyn kring våra roller och rutiner

33

Ledning och stimulans, extra anpassningar och särskilt stöd (Kedjan som behöver fungera på varje skola)

34

TACK FÖR MIG!

facebook

@skolutvecklarna

www.skolutvecklarna.se
petri@skolutvecklarna.se